

BẢN TIN: THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN PHÁI SINH VIỆT NAM

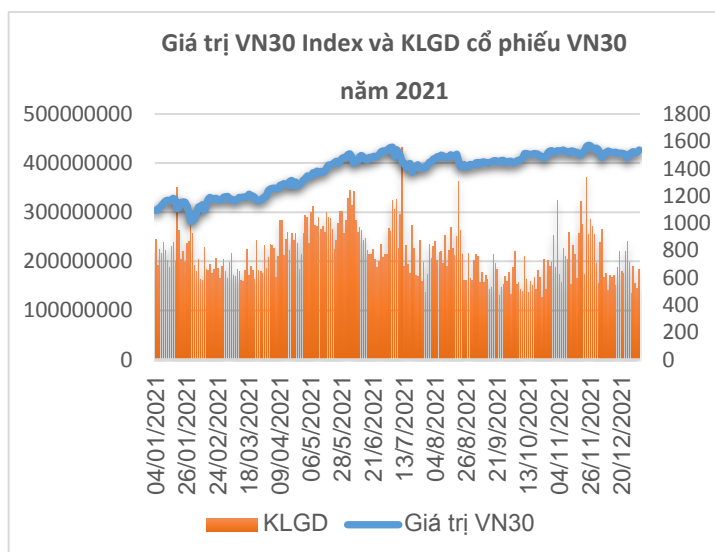
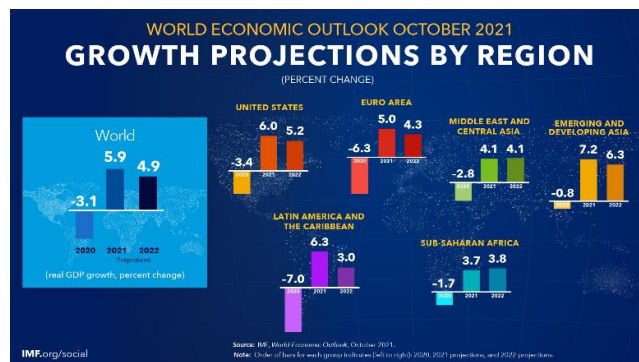
QUÝ IV/2021

A. Bối cảnh kinh tế vĩ mô

*** Trong Quý IV/2021, nền kinh tế thế giới vẫn đối mặt với rất nhiều rủi ro, nhất là khi xuất hiện biến chủng SARS-CoV-2 mới mang tên Omicron từ cuối tháng 11/2021. Tháng 10/2021, Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) dự báo tăng trưởng toàn cầu năm 2021 ước đạt 5,9% (thấp hơn 0,1% so với dự báo vào tháng 7/2021).

Trong Quý IV/2021, Việt Nam tích cực đẩy mạnh tiêm chủng diện rộng và từng bước kiểm soát tốt hơn dịch bệnh. Trong 3 tháng cuối năm 2021, nền kinh tế trong nước dần hồi phục. Nhiều hoạt động thương mại, du lịch quốc tế, vận tải trong nước, xuất nhập khẩu dần bắt nhịp trở lại, với mức tăng trưởng tích cực trong quý IV/2021. Nhờ đó, nước ta đã có mức tăng trưởng dương trong Quý IV/2021. Theo dữ liệu của Tổng cục Thống kê tại họp báo ngày 29/12/2021, GDP quý IV/2021 ước tính tăng 5,22% so với cùng kỳ 2020. Tính chung năm 2021, GDP tăng 2,58%. Nguyên nhân chính của sự sụt giảm GDP vẫn là do ảnh hưởng nghiêm trọng của đại dịch Covid19.

*** Trong Quý IV/2021, TTCK toàn cầu có biến động nhưng vẫn tăng trưởng tốt. Hầu hết các chỉ số chứng khoán quốc tế và khu vực (Nasdaq, KOSPI, Topix, TAIEX, SET Index,...) đều tăng so với cùng kì năm 2020.

TTCK Việt Nam khép lại năm 2021 với quý IV tăng trưởng mạnh, chỉ số VN-Index biến động theo xu hướng tăng. Kết thúc năm 2021, VN-Index đóng cửa tại 1.498,3 điểm – giảm nhẹ so với giá đóng cửa cao nhất 1.500,8 điểm vào cuối phiên ngày 25/11/2021. Xét cả năm 2021, VN-index tăng 35%, vốn hóa toàn thị trường đạt gần 7,7 triệu tỷ đồng. KLGD bình quân toàn thị trường đạt 890 triệu CP/phiên, tăng 28,7% so với KLGD bình quân quý III/2021. Trong Quý IV/2021, chỉ số VN30 cũng biến động trong xu hướng tăng. Cuối phiên ngày 31/12/2021, VN30 đạt 1.536 điểm (+82 điểm so với cuối Quý III/2021 và tăng 29,05% so với cuối năm 2020). KLGD cổ phiếu rổ VN30 đạt trung bình hơn 196 triệu CP/phiên, giảm 6,22% so với quý III/2021.

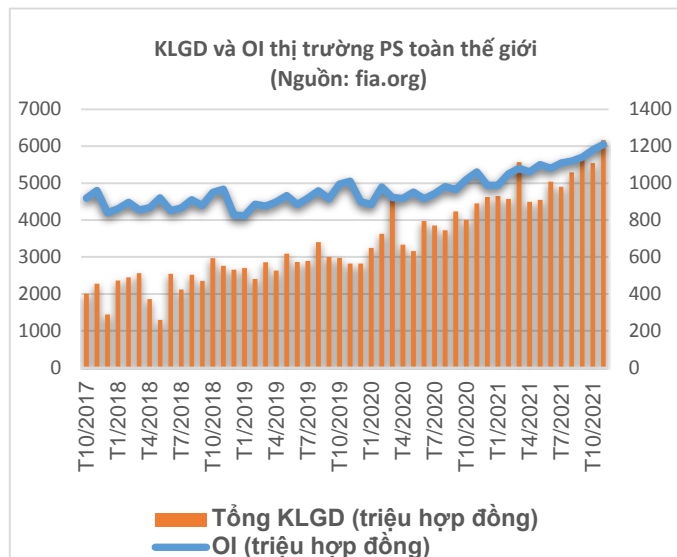
*** Trên thị trường phái sinh toàn cầu, theo số liệu của FIA, tổng KLGD trong 11 tháng đầu năm 2021 là 56,44 tỷ hợp đồng, tăng 33,8% so với cùng kỳ năm 2020. Phần lớn giao dịch đến từ các hợp đồng phái sinh trên Chỉ số cổ phiếu và Cổ phiếu riêng lẻ. OI cuối mỗi tháng duy trì ổn định ở mức trên 1 tỷ hợp đồng.

Đặc biệt, tháng 11/2021 ghi nhận kỷ lục giao dịch phái sinh cao nhất kể từ tháng 10/2017. Tổng KLGD kỷ lục đạt hơn 6.170 tỷ hợp đồng, với OI đạt 1.210 tỷ hợp đồng.

Năm 2021, CME Group ghi nhận các kỷ lục trong giao dịch hợp đồng Tương lai và Quyền chọn trên hầu hết chỉ số cổ phiếu lớn như Nasdaq 100, Russell 200 và Dow Jones.

Tiêu điểm Phái sinh thế giới:

- Ngày 02/11/2021, FIA công bố bản cập nhật đối với Bộ điều khoản hợp đồng tiêu chuẩn đối với giao dịch và bù trừ phái sinh, trong đó cập nhật về các điều khoản bù trừ gián tiếp.
- Ngày 02 – 04/11/2021: FIA tổ chức triển lãm trực tuyến về sản phẩm Tương lai và Quyền chọn, với sự tham dự của đại diện các định chế trong ngành phái sinh, các nhà cung cấp dịch vụ và các công ty khởi nghiệp cung cấp giải pháp sáng tạo trong giao dịch phái sinh, được tập hợp để chia sẻ hiểu biết về các vấn đề pháp lý và xu hướng phát triển của ngành phái sinh (<https://www.fia.org/events/futures-options-expo>);
- Ngày 07-08/12/2021: FIA chủ trì tổ chức Hội thảo thường niên về thị trường phái sinh Châu Á nhằm tạo cơ hội cho các chuyên gia đến từ các Sở giao dịch lớn như HKSE, JPX, SGX, CME Group... trao đổi hiểu biết về các xu hướng phái sinh toàn cầu, về các vấn đề mang tính khu vực, nhằm nghiên cứu định hình riêng cho thị trường phái sinh châu Á-Thái Bình Dương (<https://www.fia.org/events/asia-derivatives-conference>).
- Trong Quý IV/2021, các Sở Giao dịch Chứng khoán Phái sinh vẫn ghi nhận tăng trưởng đều đặn. CME group tăng trưởng mạnh về KLGD trong Quý IV nói riêng và cả năm 2021 nói chung. Giá trị giao dịch bình quân phiên tại CME group đạt kỷ lục 9,8 triệu hợp đồng chỉ trong Quý IV, tăng trưởng 56% so với cùng kỳ năm trước.

Trong Quý IV/2021, TTCKPS Việt Nam cũng tiếp tục thu hút nhà đầu tư với giao dịch tương đối sôi động. Tổng KLGD toàn thị trường đạt gần 9,4 triệu hợp đồng, KLGD bình quân đạt 142.379 hợp đồng/phiên.

B. Thị trường chứng khoán phái sinh Việt Nam

1. Sự kiện nổi bật

- Ngày 17/11/2021, Bộ Tài chính đã ban hành Thông tư 101/2021/TT-BTC quy định giá dịch vụ trong lĩnh vực chứng khoán áp dụng tại Sở giao dịch chứng khoán và Tổng công ty lưu ký và bù trừ chứng khoán Việt Nam (VSDC) (thay thế Thông tư 127/2018/TT-BTC), và ban hành Thông tư 102/2021/TT-BTC quy định giá dịch vụ trong lĩnh vực chứng khoán áp dụng tại các tổ chức kinh doanh chứng khoán, ngân hàng thương mại tham gia vào TTCK Việt Nam (thay thế Thông tư 128/2018/TT-BTC). Các thông tư này có hiệu lực từ ngày 01/01/2022. Trong đó, các khoản giá dịch vụ chứng khoán phái sinh được thay đổi như sau :
 - Thông tư 101/2021/TT-BTC:
 - Giá dịch vụ giao dịch CKPS (HNX thu) giảm từ 3.000 đồng xuống 2.700 đồng/HĐTL chỉ số; và giảm từ 5.000 đồng xuống 4.500 đồng/HĐTL TPCP.
 - Giá dịch vụ bù trừ (VSDC thu) giảm từ 3.000 đồng xuống 2.550 đồng/hợp đồng thế vị¹.
 - Giá dịch vụ quản lý tài sản ký quỹ giảm từ 0,003% giá trị lũy kế số dư tài sản ký quỹ (tiền + giá trị chứng khoán tính theo mệnh giá)/tài khoản/tháng (tối đa không quá 2.000.000 đồng/tài khoản/tháng, tối thiểu không thấp hơn 400.000 đồng/tài khoản/tháng) xuống còn 0,0024% giá trị lũy kế số dư tài sản ký quỹ (tiền + giá trị chứng khoán tính theo mệnh giá)/tài khoản/tháng

¹ Áp dụng kể từ thời điểm VSDC chính thức triển khai hoạt động bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán phái sinh theo hệ thống công nghệ thông tin mới cho thị trường chứng khoán.

(tối đa không quá 1.600.000 đồng/tài khoản/tháng, tối thiểu không thấp hơn 100.000 đồng/tài khoản/tháng). Như vậy, để hỗ trợ nhà đầu tư, Mức thu tối thiểu đã được giảm từ 400.000 đồng/tài khoản/tháng xuống 100.000 đồng/tài khoản/tháng.

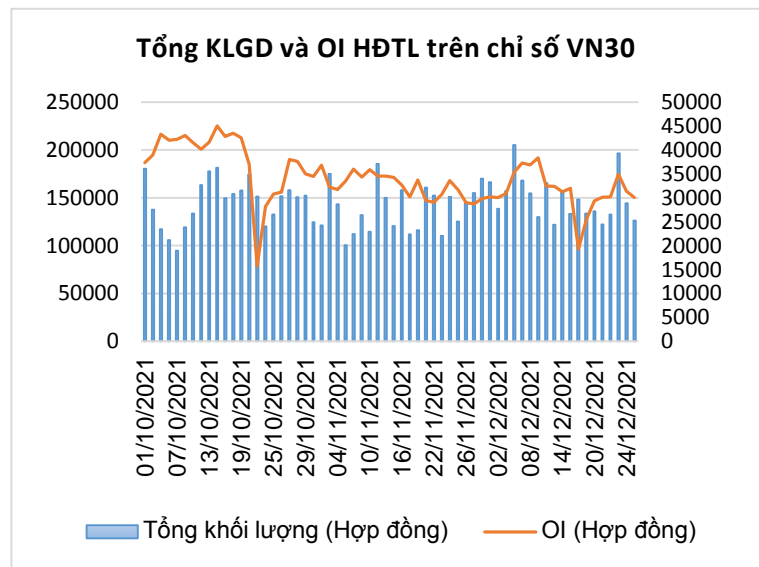
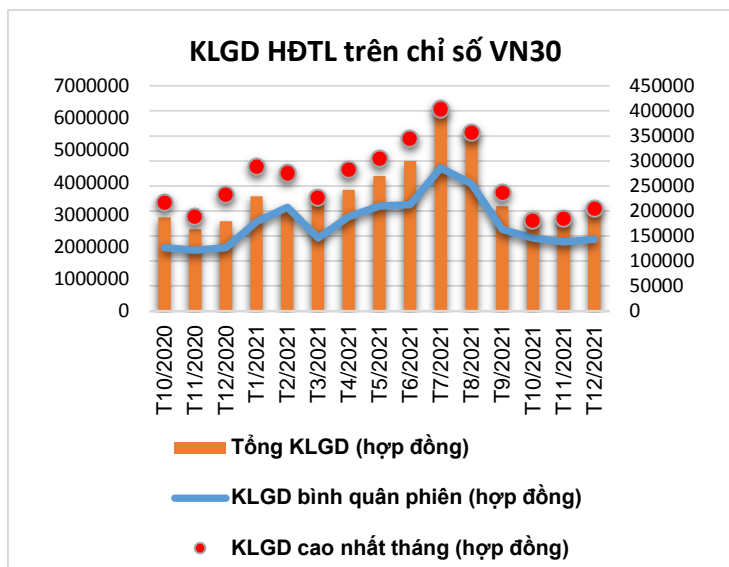
- Bổ sung Giá dịch vụ sửa lỗi sau giao dịch CKPS, 500.000 đồng/giao dịch sửa lỗi².
- Thông tư 102/2021/TT-BTC: Giá dịch vụ môi giới hợp đồng tương lai được điều chỉnh (i) giảm từ tối đa 15.000 đồng xuống 5.000 đồng/HĐTL chỉ số, (ii) giảm từ tối đa 25.000 đồng xuống 8.000 đồng/HĐTL TPCP.

Nhìn chung, trên đây là những chính sách giảm giá dịch vụ trong lĩnh vực CKPS nhằm đáp ứng nhu cầu thị trường và mang tính khuyến khích đầu tư cao đến từ các cơ quan quản lý.

- Trong Quý IV/2021, dù KLGD giảm so với các quý trước, nhà đầu tư nước ngoài và nhà đầu tư tổ chức vẫn có xu hướng giao dịch phái sinh tích cực. Tỷ trọng giao dịch của NĐT nước ngoài tăng dần qua các tháng cuối năm (đạt từ 2,19 – 3,13% trên tổng KLGD toàn thị trường). Tỷ trọng giao dịch của NĐT tổ chức (bao gồm cả tự doanh, trong và ngoài nước) trong Quý IV/2021 đạt từ 27-30% trên tổng KLGD toàn thị trường.

2. HĐTL Chỉ số VN30

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 66 phiên.
- KLGD cao nhất trong Quý IV/2021 đạt 205.164 hợp đồng vào ngày 06/12/2021.
- Kỷ lục giao dịch trong cả năm 2021 là 403.266 hợp đồng vào ngày 12/07/2021.

3. HĐTL TPCP 5 năm

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 66 phiên
- HĐTL TPCP kỳ hạn 5 năm không có giao dịch trong Quý IV/2021.

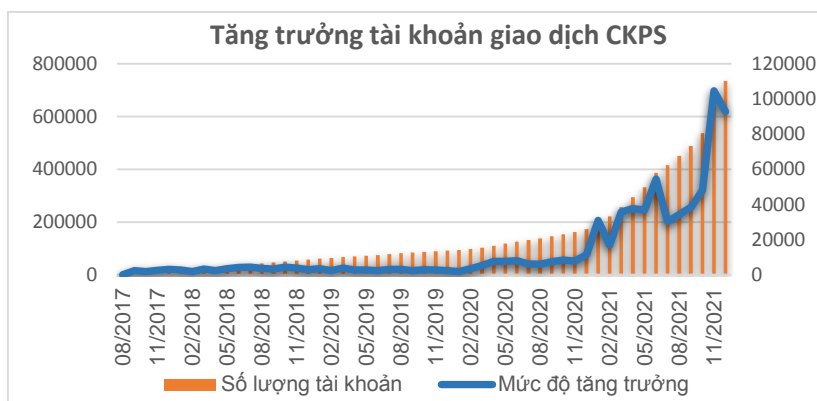
4. HĐTL TPCP 10 năm

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 66 phiên
- Trong quý IV/2021, tổng KLGD của HĐTL TPCP 10 năm là 20 hợp đồng, OI cuối quý là 0 hợp đồng.

² Áp dụng kể từ thời điểm VSDC chính thức triển khai hoạt động bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán phái sinh theo hệ thống công nghệ thông tin mới cho thị trường chứng khoán

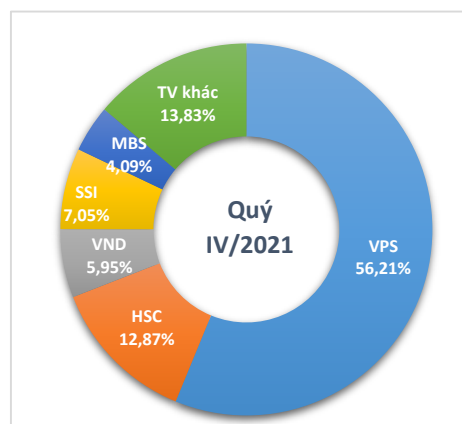
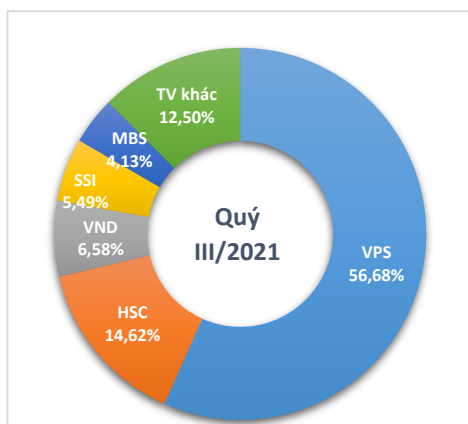
5. Cơ cấu nhà đầu tư TTCKPS

Số lượng các tài khoản giao dịch mở trên TTCKPS duy trì đà tăng trưởng bền vững kể từ thời điểm khai trương thị trường năm 2017. Đến hết Quý IV/2021, số lượng các tài khoản trên TTCKPS đạt 734.079 tài khoản. Như vậy, trong năm 2021, số lượng tài khoản phái sinh được mở đã tăng hơn 4 lần so với cuối 2020.

6. Thị phần môi giới CKPS

Tính đến hết ngày 31/12/2021, TTCKPS Việt Nam có 23 CTCK thành viên. Trong Quý IV/2021, thị phần môi giới trên TTCKPS biến động không đáng kể so với Quý III/2021, chủ yếu tập trung ở top 5 CTCK: VPS, HSC, VnDirect, SSI, và MBS.

C. Thông tin tham khảo

- <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>
- <https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2021/12/hop-bao-cong-bo-so-lieu-thong-ke-kinh-te-xa-hoi-quy-iv-va-nam-2021/>
- <https://www.worldbank.org/vi/country/vietnam/overview#1>
- https://www.fiadocumentation.org/fia/new-fia-terms-of-business-2018-version-20_1/fia-terms-of-business-2021-infosheet
- <https://www.marketsmedia.com/exchange-listed-derivative-volumes-boom-in-2021/>
- <https://www.prnewswire.com/news-releases/cme-group-reports-2021-annual-q4-and-monthly-market-statistics-301453099.html>
- <https://www.fia.org/etd-volume-reports?page=0>
- <https://www.fia.org/events/asia-derivatives-conference>
- <https://www.fia.org/events/futures-options-expo>
- <https://www.marketsmedia.com/exchange-listed-derivative-volumes-boom-in-2021/>
- <https://johnlothiannews.com/cboe-global-markets-reports-trading-volume-for-december-and-full-year-2021/>

***Miễn trừ trách nhiệm pháp lý:

Tài liệu này thuộc bản quyền sở hữu trí tuệ của Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội (HNX). Việc sao chép hay in ấn lại một phần hay toàn bộ tài liệu này nhằm mục đích thương mại hoặc bất kỳ mục đích gì mà không được phép của Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội đều bị coi là vi phạm bản quyền và bị ngăn cấm.

Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội sẽ tiến hành mọi biện pháp cần thiết để đảm bảo tính chính xác của tài liệu. Các sai sót, nếu có, sẽ được điều chỉnh phù hợp. Tuy nhiên, các thông tin trong tài liệu này không phải tư vấn giao dịch và không đưa ra bất kỳ khuyến nghị đầu tư nào liên quan đến (các) sản phẩm được đề cập ở đây. HNX không chịu trách nhiệm đối với các thiệt hại trực tiếp, gián tiếp, vật chất hoặc phi vật chất có thể phát sinh từ việc sử dụng những thông tin trên.

Tất cả các luật và quy định hiện hành, từ các cơ quan có thẩm quyền trong và ngoài nước, phải được tuân thủ khi truy cập và giao dịch trên các thị trường tương ứng.